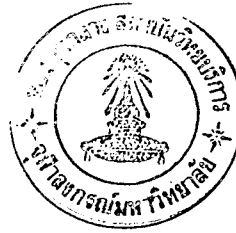

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติและเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญ เพราะนอกจากจะนำไม้มาใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่าง ๆ แล้ว ไม้ยังเป็นสินค้าออกที่สำคัญด้วย แต่ปรากฏว่าพื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างมากในระยะประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 1.1) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มของประชากรอยู่ในระดับสูง ทำให้ความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมและความต้องการไม้ใช้สอยทั้งในครัวเรือนและอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีมากขึ้นตามไปด้วย เมื่อจำนวนพื้นที่ป่าเหลือน้อย กำลังการผลิตไม้ของป่าก็จะต้องลดลงไปด้วยซึ่งมีผลกระทบอย่างสูงทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ไม้เคยเป็นสินค้าออกที่สำคัญตลอดมา ปัจจุบันบทบาทนี้เริ่มเปลี่ยนไปโดยแทนที่จะเป็นสินค้าออกนำรายได้เข้าประเทศ ไม้กลับเป็นสินค้านำเข้าที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี (ตารางที่ 1.2) การพัฒนาทรัพยากรป่าไม้จึงเป็นงานสำคัญที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับเรื่องป่าไม้ไว้ดังนี้

1. เพิ่มผลผลิตด้านป่าไม้ให้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.3 ต่อปี
2. เพิ่มพูนเนื้อที่สวนป่า 300,000 ไร่ต่อปี
3. เป้าหมายป้องกันและอนุรักษ์ป่าไม้ คือ ป่าต้นน้ำ 40 ล้านไร่ วนอุทยาน 15 ล้านไร่ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 12.8 ล้านไร่ รวมทั้งสิ้น 67.8 ล้านไร่
4. การส่งออกและสั่งสินค้าเข้า โดยให้การส่งออกมีอัตราเพิ่มของมูลค่าเฉลี่ย 22.3% ต่อปี และให้การนำเข้ามีอัตราเพิ่มของมูลค่าเฉลี่ย 18.1% ต่อปี

งานพัฒนาป่าไม้ที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การส่งเสริมเอกชนให้ปลูกป่าเพื่อการค้า และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ไม้โดยเร่งด่วน เช่น ในปัจจุบันนี้ การพิจารณานำพันธุ์ไม้มาปลูกควรเน้นหนักในด้านพันธุ์ไม้โตเร็ว เพราะจะได้รับผลทันตามความต้องการ ปัจจุบันได้มี

ตารางที่ 1.1 พื้นที่ป่าไม้ได้จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมและภาพถ่ายทางอากาศ

ปี	เนื้อที่ป่า (ตารางกิโลเมตร)	จำนวนร้อยละของ เนื้อที่ประเทศ
2504	273,628	53.33
2516	221,707	43.21
2519	198,417	38.67
2521	175,224	34.15
2525	156,000	30.52

ที่มา : สถิติการป่าไม้ของประเทศไทย 2526 หน้า 12

ตารางที่ 1.2 ปริมาณและมูลค่าไม้นำเข้าจากต่างประเทศ

ปี	ปริมาณ (ลูกบาศก์เมตร)	มูลค่า (พันบาท)
2518	184,473	115,776
2519	145,043	104,326
2520	320,815	512,713
2521	515,017	889,616
2522	1,003,110	1,935,838
2523	434,351	1,126,008
2524	575,576	1,722,741
2525	488,452	1,693,065
2526	614,299	2,230,438
2527	393,168	1,437,895

ที่มา : กรมศุลกากร

การวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการปลูกไม้โตเร็วกันมาก เช่น การเลือกชนิดไม้ปลูก การปรับปรุงพันธุ์ การเลือกพื้นที่และการเตรียมพื้นที่ เทคนิคในการปลูกบำรุง การจัดการ การทำไม้ ฯลฯ ซึ่งการปลูกไม้โตเร็วจำเป็นต้องมีข้อมูลเหล่านี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าให้เหมาะสม

จากการวิจัยค้นคว้าพบว่า ไม้ยูคาลิปตัส คามาลดูเลนซิส (Eucalyptus camaldulensis) เป็นพันธุ์ไม้ที่น่าสนใจและมีประโยชน์หลายประการคือ เป็นพันธุ์ไม้ที่ปลูกง่าย ทนความแห้งแล้ง สามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินทุกสภาพ โตเร็ว รอยุ่หมุนเวียนในการตัดฟันสั้น แดกหน่อได้มากครั้ง สัตว์เลี้ยงไม่กิน ปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงมีไม่มากนักเมื่อเทียบกับพันธุ์ไม้ชนิดอื่น เนื้อไม้เหมาะสำหรับการก่อสร้าง สามารถนำมาใช้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไม้และใช้ทำเชื้อเพลิง จึงเป็นพันธุ์ไม้ที่นิยมปลูกกันมาก

อย่างไรก็ตามงานปลูกสวนป่ายูคาลิปตัส เป็นงานที่ใช้ทุนมากและใช้ระยะเวลาในการรอคอยนาน ในแง่ของการลงทุนผู้ลงทุนต้องมีความมั่นใจพอสมควรว่าจะได้ผลคุ้มค่า ดังนั้นจึงควรศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานในการปลูก การตลาด ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกสร้างสวนป่ายูคาลิปตัส คามาลดูเลนซิส รวมทั้งศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ เพื่อหาทางส่งเสริมให้ผู้ลงทุนสนใจปลูกสวนป่าเพื่อการค้ามากขึ้น เมื่อมีการปลูกป่ากันมากขึ้นก็สามารถนำไม้มาใช้เป็นสินค้าออกหรือ เป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม เป็นการสร้างงานให้แก่เกษตรกร และเป็นการนำเงินตราสู่ประเทศ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ทางอ้อมที่สำคัญมากคือ ช่วยทำให้ระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกสร้างสวนป่ายูคาลิปตัส คามาลดูเลนซิส ภาคเอกชนมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาถึงต้นทุนการปลูก ผลตอบแทนที่ได้รับ และวิธีการแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการปลูกสร้างสวนป่า
2. เพื่อศึกษาถึงภาวะการตลาดและผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ

3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการลงทุนปลูกสร้างสวนป่ายูคาลิปตัส

คามาลดูเลนซิส

ขอบเขตของการศึกษา

1. ไม้ยูคาลิปตัส มีมากมายถึง 500 กว่าชนิด แต่ไม้ยูคาลิปตัส คามาลดูเลนซิส เป็นพันธุ์ที่มีการปลูกกันมากที่สุดในขณะนี้ และเป็นพันธุ์ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ด้วย ดังนั้นคำว่า "ยูคาลิปตัส" ในที่นี้จึงหมายถึง ยูคาลิปตัส คามาลดูเลนซิส เท่านั้น
2. การศึกษาจะจำกัดเฉพาะสวนป่ายูคาลิปตัสของภาคเอกชน โดยถือระยะเวลาการปลูกประมาณ 5 ปี (อายุตัดฟัน 5 ปี)
3. ขอบเขตพื้นที่ที่ทำการวิจัยกำหนดเฉพาะจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการตื่นตัวในการปลูกกันมาก และคาดว่าเป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่ปลูกสวนป่ายูคาลิปตัสมากที่สุดในประเทศ และทำการสำรวจในกิ่งอำเภอแปลงยาว และอำเภอสนามชัยเขต อันเป็นแหล่งเพาะปลูก

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) โดยการสังเกตการณ์สภาพทั่วไปของการปลูกสวนป่า สอบถามจากเกษตรกรผู้ปลูกและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปลูก โดยใช้แบบสอบถาม (ภาคผนวก ก) เป็นแนวทาง
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร รายงาน หนังสือ ตำรา บทความ ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ได้แก่ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานป่าไม้จังหวัดฉะเชิงเทรา และค้นคว้าจากวารสาร ตำรา งานวิจัย และบทความที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดต่าง ๆ เช่น สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดแห่งชาติ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ห้องสมุดคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ห้องสมุดสภาวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุด FAO ห้องสมุดกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการปลูกสวนป่า
ยุคาลิปดัส ในการวางแผนงานด้านปลูกสวนป่าให้มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการนำ
ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์สำหรับผู้สนใจจะลงทุนในการพิจารณาความ
เหมาะสมในการลงทุน

2. เป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเอกชนให้ปลูกป่า
เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม ให้ความช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาของผู้ประกอบอุตสาหกรรมปลูกป่า นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการเงิน ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลในการ
พิจารณาให้สินเชื่อ เพื่อการปลูกป่าแก่เกษตรกร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย